

Socialdepartementet

En ändamålsenlig arbetsskadeförsäkring – för bättre ekonomisk trygghet, kunskap och rättssäkerhet (SOU 2023:53)

Sammanfattning

ISF välkomnar ambitionen att skapa en ändamålsenlig arbetsskadeförsäkring för bättre ekonomisk trygghet, kunskap och rättssäkerhet. Men vi menar att det saknas grundläggande analyser i flera delar i utredningen. Vi saknar bland annat en analys av vad som kan förväntas vara en ändamålsenlig och funktionell arbetsskadeförsäkring utifrån dagens förutsättningar i samhället och på arbetsmarknaden.

Utredningen föreslår bland annat ett förändrat varaktighetskrav med koppling till sjukpenningregelverket som enligt utredningen stärker kopplingen till sjukförsäkringen och på så sätt gör arbetsskadeförsäkringen mer funktionell. Men ISF saknar en grundlig analys av på vilket sätt detta förväntas göra försäkringen mer funktionell. Vidare föreslår utredningen relativt stora och ingripande förändringarna i arbetsskadeprövningen. Bland annat föreslår utredningen en stegbedömning med olika beviskrav i stället för dagens helhetsbedömning. Vi saknar en närmare analys av hur och varför fler led i arbetsskadeprövningen, där det dessutom ska tillämpas olika beviskrav i de olika leden, kan förväntas förenkla och tydliggöra arbetsskadeprövningen. Vi ser också att det finns flera oklarheter i själva utformningen av de olika leden. Vi saknar även utförliga resonemang om hur utredningen tänker att sambandsbedömningen ska gå till i den nya föreslagna arbetsskadeprövningen. Vi anser bland annat att det är otydligt hur utredningen menar att konkurrerande skadefaktorer samt principen om befintligt skick ska vägas in i arbetsskadeprövningen.

ISF menar också att vissa föreslagna lagbestämmelser är svåra att förstå syftet med och innebörden av (se avsnitt 6.7 samt 9.2 nedan). Utformningen av vissa föreslagna lagbestämmelser stämmer heller inte överens med författningskommentaren till bestämmelsen (se avsnitt 5.2). Och ibland förutsätter en föreslagen lagbestämmelse en parallell läsning av författningskommentaren för tydlig förståelse av hur bestämmelsen ska

tillämpas (se avsnitt 4.5). En sådan ordning är varken funktionell eller önskvärd i tillämpningen.

ISF tillstyrker flera av förslagen och delar utredningens samtliga bedömningar. Men i flera fall kan vi varken tillstyrka eller avstyrka förslagen. ISF avstyrker också flera av utredningens förslag. Det gäller förslagen om förändring av varaktighetskravet, garantinivån på studerandes livränta, arbetsskadeprövningen och dess olika beviskrav samt inrättandet av ett arbetsskaderåd. ISF instämmer heller inte i utredningens två rekommendationer. Det gäller rekommendationen att ISF bör få i uppdrag att granska utformningen och användningen av kunskapssammanställningar samt rekommendationen att en utredning bör tillsättas i syfte att tillförsäkra förbättrad arbetsskadestatistik.

Med dessa utgångspunkter redogör vi först i korthet för vår inställning till utredningens förslag, bedömningar och rekommendationer. Därefter kommenterar vi några av dessa mer utförligt.

ISF:s inställning till förslagen, bedömningarna och rekommendationerna i korthet

ISF avstyrker förslaget att *kravet på varaktighetsprognosen för en försäkrads nedsättning av förmågan att skaffa inkomst genom arbete ska sänkas från dagens ett år till 180 dagar. Därtill ska en karenstid på 180 dagar införas. Karenstiden ska börja löpa från skadetidpunkten* (avsnitt 4.4).

ISF avstyrker förslaget att *en fast prövningstidpunkt för livränta ska införas. Försäkringskassan ska senast dag 550 i sjukperioden för en försäkrad som har sjukpenning klarlägga om den försäkrade menar att nedsättningen av arbetsförmågan beror på en arbetsskada. Om så är fallet ska Försäkringskassan påbörja en prövning av rätten till livränta senast dag 551 i sjukperioden. Ett sådant klarläggande ska också göras för en försäkrad som beviljats sjukersättning. Om den försäkrade menar att nedsättningen av arbetsförmågan beror på en arbetsskada ska en prövning av rätten till livränta påbörjas senast dagen för beslutet om sjukersättning* (avsnitt 4.5)

ISF tillstyrker förslaget att *kravet på att inkomstförlusten för år räknat uppgår till minst en fjärdedel av prisbasbeloppet för det år när livräntan ska börja lämnas ska slopas* (avsnitt 4.6).

ISF tillstyrker förslaget att *bedömningen av en försäkrads förmåga att skaffa inkomst genom arbete efter en arbetsskada ska utgå från förmågan att försörja sig i sådant förvärvsarbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden, eller annat lämpligt arbete som finns tillgängligt för den försäkrade. Vid denna bedömning ska även fortsättningsvis beaktas vad som rimligen kan begäras med hänsyn till den försäkrades arbetsskada,*

utbildning och tidigare verksamhet samt ålder, bosättningsförhållanden och andra sådana omständigheter (avsnitt 5.1).

ISF tillstyrker förslaget att en försäkrad som har som mest fem år kvar till den tidpunkt då livränta som längst kan lämnas enligt 41 kap. 5 § SFB ska betraktas som äldre försäkrad i arbetskadeförsäkringens mening. Den försäkrades ålder ska kunna beaktas till och med tidpunkten för Försäkringskassans beslut. För äldre försäkrade ska förvärvsförmågan bedömas utifrån förmågan att arbeta i sådant förvärvsarbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden och som den försäkrade har erfarenhet av, eller annat lämpligt arbete som är tillgängligt för den försäkrade. Med arbeten som den försäkrade har erfarenhet av ska avses arbeten som han eller hon har haft under en tidsperiod på femton år före den tidpunkt från vilken den försäkrade ansöker om livränta. En försäkrad som har uppnått den ålder då det återstår som mest fem år till den tidpunkt då livränta som längst kan lämnas enligt 41 kap. 5 § ska omfattas av regleringen om äldre försäkrade även om tidpunkten då livränta som längst kan lämnas därefter skulle senareläggas genom en författningsändring (avsnitt 5.2).

ISF tillstyrker förslaget att det ska klargöras att en livränta ska kunna omprövas med stöd av 41 kap. 22 § SFB när en försäkrad uppnår den ålder som krävs för att han eller hon ska betraktas som "äldre". Denna möjlighet ska kodifieras i lagtexten (avsnitt 5.2.7).

ISF tillstyrker förslaget att möjligheten att genom omprövning sänka inkomsten efter skadan och därmed höja en beviljad livränta när den försäkrade deltar i en behandling eller rehabilitering som minskar det framtida behovet av livränta bör framgå av lagtexten (avsnitt 5.3).

ISF tillstyrker förslaget att ett livränteunderlag ska baseras på en försäkrads sjukpenninggrundande inkomst, eller på den inkomst som då skulle ha utgjort hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst om Försäkringskassan hade känt till samtliga förhållanden. Om det finns särskilda skäl ska i stället någon annan inkomst av förvärvsarbete än den som anges i 41 kap. 11 och 12 §§ SFB få användas som grund för livränteunderlaget. Kravet på att det ska ha förflutit avsevärd tid mellan det att den försäkrade utsatts för skadlig inverkan och livräntetidpunkten för att en sådan annan inkomst ska kunna ligga till grund för livränteunderlaget ska avskaffas (avsnitt 6).

ISF tillstyrker den del av förslaget som gäller att den garanterade nivån på livränteunderlag för studerande ska höjas och att åldersgränserna för när de försäkrade ska omfattas av de olika garanterade nivåerna ska förtydligas. ISF avstyrker den del av förslaget som gäller att den garanterade nivån på livränteunderlaget ska uttryckas i inkomstbasbelopp (IBB) i stället för prisbasbelopp (PBB). Gränsen för minsta livränteunderlag ska höjas från 2 PBB till 2,6 IBB för de försäkrade som är yngre än 21 år,

från 2,5 PBB till 3,3 IBB för försäkrade som är 21 år till och med 24 år och från 3 PBB till 4 IBB för de försäkrade som är 25 år eller äldre (avsnitt 6.6).

ISF kan varken tillstyrka eller avstyrka den del av förslaget som gäller att en försäkrad som omfattas av arbetsskadeförsäkringen men inte uppfyller kraven i socialförsäkringsbalkens kap. 4–6 för ersättningarna i 5 kap. 9 § 7 eller 6 kap. 6 § punkt 3 eller 4 ska i stället kunna få dessa ersättningar från arbetsskadeförsäkringen. Motsvarande ska gälla den som inte uppfyller kraven för sjukpenninggrundande inkomst enligt 25 kap. men som uppfyller kraven för att få ett livränteunderlag enligt 41 kap. 11, 13 och 15–16 §§ samt den som på grund av att han eller hon inte är bosatt i Sverige inte har rätt till vårdförmåner eller ersättning för kostnader i samband med vård. Lydelsen av 40 kap. 3 § SFB ska ändras för att detta ska uppnås. ISF tillstyrker den del av förslaget som gäller att bestämmelsen i 40 kap. 9 § SFB ska ändras på så sätt att sjuk- och rehabiliteringspenning enligt 40 kap. 3 § SFB ska lämnas med det belopp som ersättningen skulle ha uppgått till om den sjukpenninggrundande inkomsten hade beräknats utifrån bestämmelserna om livränteunderlag i 41 kap. 11 § samt 13, 15 och 16 §§ SFB. Vid beräkningen ska en begränsning införas genom en hänvisning till bestämmelsen om högsta underlag för sjukpenninggrundande inkomst i 25 kap. 5 § (avsnitt 6.7).

ISF kan varken tillstyrka eller avstyrka förslaget att arbetsskadelivränta årligen ska räknas om med förändringen i inkomstindex. Det särskilda talet ska därmed slopas (avsnitt 7).

ISF tillstyrker förslaget att taket för livränteunderlaget ska höjas från 7,5 prisbasbelopp till 7,5 inkomstbasbelopp. Takhöjningen ska införas för försäkrade med nybeviljad livränta respektive efterlevandelivränta från och med tidpunkten för ikraftträdandet. Nuvarande tak på 7,5 prisbasbelopp ska fortsatt gälla försäkrade som beviljats livränta respektive efterlevandelivränta före tidpunkten för ikraftträdandet (avsnitt 8).

ISF avstyrker förslaget att den helhetsbedömning som ska göras vid en arbetsskadeprövning enligt dagens regelverk ska ersättas med en bedömning i fyra led. Innebörden av dessa led ska klargöras i lagtexten (avsnitt 9).

ISF avstyrker förslaget att en definition av vilken skada som ska prövas som arbetsskada ska införas i lagtexten. Skadan som ska prövas som arbetsskada är den skada som kan ge den försäkrade rätt till förmån om skadan godkänns som arbetsskada. Har den försäkrade fått flera diagnoser för samma symptom eller om diagnos helt saknas ska arbetsskadeprövningen utgå från den diagnos som sannolikt förklarar de symptom som kan ge den försäkrade rätt till ersättning (avsnitt 9.2).

ISF tillstyrker förslaget att bestämmelsen i 42 kap. 12 § SFB ska revideras. Särskild ersättning i form av sjukpenning enligt 28 kap. SFB ska inte längre omnämnas i bestämmelsen (avsnitt 9.2.4).

ISF avstyrker förslaget att *i regelverket för statligt personskadeskydd ska hänvisningen till skadebegreppet i 39 kap. 4 § SFB tas bort (avsnitt 9.2.5).*

ISF avstyrker förslaget att *det är den exponering i arbetet, eller vid olycksfall under färd till och från arbetsstället, som den försäkrade sannolikt varit utsatt för som ska ligga till grund för bedömningen av vad som utgjort skadlig inverkan i arbetet och sambandsprövningen (avsnitt 9.3).*

ISF avstyrker förslaget att *olycksfall vid färd till eller från arbetsstället ska även fortsättningsvis anses utgöra en del av arbetsskadebegreppet. I stället för att anges i en särskild bestämmelse ska denna typ av olycksfall anges tillsammans med övriga former av arbetsskada i den bestämmelse som beskriver arbetsskadebegreppet (avsnittsnummer saknas, s. 623).*

ISF avstyrker förslaget att *bedömningen av skadlig inverkan ska utgöra ett separat led i arbetsskadeprövningen. Kravet för att en faktor ska bedömas innebära skadlig inverkan ska vara att det ska finnas tillräcklig kunskap för att det ska vara sannolikt att faktorn kan orsaka eller försämra en sådan skada som definieras i första ledet. Kravet på skadlighetsprövningen och det beviskrav som därvid ska gälla ska kodifieras i lagtexten (avsnitt 9.4).*

ISF avstyrker förslaget att *den individuella sambandsbedömningen ska göras i ett separat led. Beviskravet för att en skada ska anses orsakad av skadlig inverkan i arbetet ska vara övervägande skäl. Principen om befintligt skick ska förtydligas och kodifieras i lagtexten. Vid den individuella sambandsprövningen ska den försäkrades andra sjukdomar, anlag och därmed jämförliga förhållanden inte få vägas som skäl mot sambandet med arbetet och det ska beaktas om den försäkrade med hänsyn till sitt fysiska och psykiska tillstånd har varit särskilt sårbar för den skadliga inverkan i arbetet. För att en faktor ska kunna anses utgöra en konkurrerande faktor ska samma kunskapskrav ställas som för att en faktor ska anses utgöra skadlig inverkan i arbetet (avsnitt 9.5).*

ISF avstyrker förslaget att *ett arbetsskaderåd ska bildas för att sammanställa väl utbredda uppfattningar om arbetsmiljöns betydelse för sjukdom bland professioner med relevanta specialistkunskaper. Rådet ska vara fristående (avsnitt 10).*

ISF instämmer inte i rekommendationen att *ISF bör få i uppdrag att granska uppdragen om att sammanställa kunskap om arbetsmiljöns betydelse för sjukdom och Försäkringskassans hantering av arbetsskadeförsäkringens kunskapskrav (avsnitt 10.6).*

ISF tillstyrker förslaget att *undantaget för vissa psykiska och psykosomatiska skador ska avskaffas. Det generella arbetsskadebegreppet ska därmed gälla även vid psykiska och psykosomatiska skador oavsett vilken typ av exponering som har varit orsak till skadan (avsnitt 11).*

ISF tillstyrker förslaget att *undantaget för skador som har framkallats av smitta ska avskaffas. Det generella skadebegreppet i*

arbetskadeförsäkringen ska därmed gälla även för skador som uppkommer till följd av smitta (avsnitt 12).

ISF delar bedömningen att det saknas tillräckliga skäl för att utvidga eller inskränka arbetskadeförsäkringens skydd för olycksfall som inträffar utanför den ordinarie arbetsplatsen. Det skydd som finns enligt gällande rätt är väl avvägt (avsnitt 13).

ISF delar bedömningen att det för närvarande saknas nödvändiga förutsättningar för att på ett ändamålsenligt sätt föreslå förändringar av hur finansieringen av arbetskadeförsäkringen i större utsträckning kan ta hänsyn till risker i enskilda arbetsmiljöer, för att därigenom öka arbetsgivares ekonomiska drivkrafter att ta ansvar för att förebygga arbetsskador och främja arbetstagares återgång i arbete. Det finns också vissa hinder för att på ett ändamålsenligt sätt utreda finansieringsfrågan. Det saknas vidare förutsättningar för att dra slutsatser om huruvida en ändrad finansiering av arbetskadeförsäkringen kan medföra selektering bland olika grupper, och i vilken mån detta kan påverka gruppen långtidsarbetslösas anställbarhet. Det är därför inte heller möjligt att utifrån rådande förhållanden lämna några författningsförslag. Det finns däremot behov av att utvärdera vilka effekter som regleringarna inom nuvarande system har för förebyggandet av arbetsskador i enskilda arbetsmiljöer. Vidare finns det avgränsade åtgärder som kan bidra till att öka kopplingen mellan arbetskadeförsäkringen och det förebyggande arbetsmiljöarbetet (avsnitt 14).

ISF instämmer inte i rekommendationen att en utredning bör tillsättas med uppdrag att se över de möjligheter som finns för att kunna skapa tillförlitlig statistik över förekomsten av arbetsskador och risker i arbetsmiljön. Översynen bör inkludera samtliga datakällor med anknytning till såväl anmälda arbetsskador som ersatta arbetsskador och samtidigt ha i åtanke att olika typer av användare kan ha olika ändamål som statistiken behöver tillgodose. Uppdraget bör inkludera en översyn av dels de strukturella förutsättningarna för att skapa statistiken, dels de åtgärder som behöver vidtas för att kunna komma till rätta med de brister som i dag finns i de enskilda statistikkällorna och i samstämmigheten dem emellan. Ytterst bör målsättningen för uppdraget vara att lyfta fram de förutsättningar som krävs för att statistiken inom området ska vara korrekt, tillförlitlig, ändamålsenlig och användbar i större utsträckning än vad den är i dag (avsnitt 15).

ISF:s mer utförliga inställning till förslagen, bedömningarna och rekommendationerna

4.4 Varaktighetskravet behöver förändras för att livräntan ska fylla en ändamålsenlig funktion och 4.5 Varaktighetskravet behöver kompletteras med en fast prövningstidpunkt

ISF avstyrker förslaget att *kravet på varaktighetsprognosen för en försäkrads nedsättning av förmågan att skaffa inkomst genom arbete ska sänkas från dagens ett år till 180 dagar. Därtill ska en karenstid på 180 dagar införas. Karenstiden ska börja löpa från skadetidpunkten (avsnitt 4.4).*

ISF avstyrker förslaget att *en fast prövningstidpunkt för livränta ska införas. Försäkringskassan ska senast dag 550 i sjukperioden för en försäkrad som har sjukpenning klarlägga om den försäkrade menar att nedsättningen av arbetsförmågan beror på en arbetsskada. Om så är fallet ska Försäkringskassan påbörja en prövning av rätten till livränta senast dag 551 i sjukperioden. Ett sådant klarläggande ska också göras för en försäkrad som beviljats sjukersättning. Om den försäkrade menar att nedsättningen av arbetsförmågan beror på en arbetsskada ska en prövning av rätten till livränta påbörjas senast dagen för beslutet om sjukersättning (avsnitt 4.5).*

ISF vill inledningsvis framhålla att vi saknar en analys av vad som kan förväntas vara en ändamålsenlig arbetsskadeförsäkring utifrån dagens förutsättningar i samhället och på arbetsmarknaden. Utredningen konstaterar att antalet godkända arbetsskador drastiskt har minskat och att arbetsskadeförsäkringen därmed inte fyller sin funktion, men vad som kan anses vara en ändamålsenlig funktion analyseras inte närmare.

Utredningen menar att genom förslagen blir arbetsskadeförsäkringens koppling till sjukförsäkringen starkare och mer funktionell, vilket har varit en målsättning sedan arbetsskadeförsäkringen infördes 1977. ISF har i rapport 2015:14, *Kravet på varaktighet vid arbetsskadelivränta*, konstaterat att utformningen av varaktighetskravet kan vara en förklaring till det minskade antalet godkända arbetsskador. Där framhölls bland annat att sjukförsäkringen påverkar arbetsskadeförsäkringen samt problemen med att inkomstförmåga och arbetsförmåga är olika saker. Vi vill utifrån detta framhålla att vi i utredningen saknar djupare analyser av dessa delar. Som exempel kan nämnas att sjukförsäkringen har renodlats och alltmer utvecklats mot en omställningsförsäkring. Det saknas resonemang *om* och i förekommande fall hur arbetsskadeförsäkringen ska förhålla sig till det.

Det saknas även i utredningen analyser av om exempelvis människors beteenden, yrkesval eller tankar om omställning kan ha påverkat minskningen av antalet arbetsskador. ISF menar att frågan om en ändamålsenlig arbetsskadeförsäkring inte ensamt är begränsad till befintligt varaktighetskrav.

När det gäller utformningen av varaktighetskravet har ISF i rapport 2015:14 även framhållit att en del av problematiken med att så få arbetsskador

prövades var tillämpningen av varaktighetskravet. Vi framhöll att det behövdes mer fokus på utredningen av varaktigheten och att det var otydligt vilket medicinskt underlag som krävdes. I vår rapport 2019:10, *En jämställdhetsanalys av handläggningen av arbetsskadeförsäkringen*, såg vi att det fortsatt fanns brister i utredningen eller motiveringen av inkomstförmågan. Bland annat var det inte tydligt vad som skiljer inkomstförmåga vid bedömningen av rätten till livränta och arbetsförmåga vid bedömningen av rätten till sjukpenning. Det konstaterades finnas en risk med att livräntebedömningen blir för restriktiv om den baseras på de arbetsförmågebedömningar som görs vid prövningen av rätten till sjukpenning. ISF vill utifrån detta framhålla att vi saknar en djupare analys av dessa delar i utredningen. Vi menar därför att det är mycket tveksamt om, och i så fall på vilket sätt, förslaget om att varaktigheten i stället knyts till 180 dagar och sjukpenningregelverket, kan förväntas leda till en förenklad prognoshantering. Sjukpenningbedömningen utgår ifrån rehabiliteringskedjan och innebär, beroende på personens situation, en bedömning av arbetsförmågan i förhållande till ordinarie arbete eller normalt förekommande arbete och berör inte frågan om varaktig inkomstförlust. I praktiken innebär förslaget i tid en förkortning av prognosen av en förväntad inkomstförlust från ett år till sex månader. Även om tidsgränsen förkortas med sex månader är det fortsatt en prognos av inkomstförlust som ska göras och vi saknar djupare analyser av hur den problematiken ska tas om hand. ISF menar sammanfattningsvis att det av utredningen inte framgår hur flertalet av de problem som finns med befintlig konstruktion och tillämpning av varaktighetskravet kommer att försvinna eller underlättas genom kopplingen till 180 dagar och sjukpenningregelverket, då i praktiken liknande prognosbedömning kommer att behöva göras, om än för en kortare period.

ISF konstaterar vidare att den markanta nedgången i antalet livräntor ligger i att antalet ansökningar har minskat. Förutom förslaget att Försäkringskassan ex officio ska pröva personers rätt till arbetsskadelivränta vid en viss tidpunkt utifrån sjukpenningregelverket lämnas inga förslag i utredningen om hur denna trend ska kunna vändas. Vi saknar även en närmare analys av hur de personer som inte är aktuella för sjukpenning ska fångas upp genom förslaget.

Vi ifrågasätter även lämpligheten i att Försäkringskassan på eget initiativ ska påbörja en prövning av rätten till livränta utan en ansökan från personen själv. Vi förordar visserligen att personer som har rätt till en ersättning också ska få tillgång till en sådan, men det är tveksamt om en prövning av Försäkringskassan ex officio är lämplig. Det system som finns i dag gällande de flesta socialförsäkringsförmåner är att en person som vill ha en förmån får ansöka om den. Det har till exempel ansetts viktigt att en person undertecknar en ansökan och lämnar uppgifter på heder och samvete. Det är vidare den enskilde som ska visa sin rätt till ersättning. Det finns också regler om Försäkringskassans utredningsskyldighet och utredningsbefogenheter som utgår från den ordningen. Vidare kan en arbetsskadeprovning som utgångspunkt innebära att Försäkringskassan behöver uppgifter om enskildas inkomster och medicinska förhållanden, som inte nödvändigtvis är uppgifter som Försäkringskassan har i sjukpenningärendet. Frågan uppkommer då om

Försäkringskassan ska eller kan vända sig till en arbetsgivare eller läkare utan att den enskilde själv har ansökt om ersättning. Förslaget väcker alltså flera viktiga frågeställningar som vi saknar en analys av.

Vidare saknar vi en analys av om incitamentet hos personer att återgå i ordinarie arbete kan förväntas påverkas inom sjukpenningen med föreslagen lösning. Situationen skulle kunna uppstå där Försäkringskassan kommunicerar om avslag på ansökan om sjukpenning med motiveringen att hen inte kan återgå i ordinarie arbete men bedöms ha arbetsförmåga i ett normalt förekommande arbete, samtidigt som Försäkringskassan ska utreda om hen anser att skadan är orsakad av arbete och därför kan bli föremål för arbetsskadelivränta. ISF menar att det kan finnas en risk för att personer försätts i en tudelad situation och Försäkringskassan kan uppfattas agera motstridigt eller i vart fall otydligt.

I sammanhanget vill ISF lyfta att det av den föreslagna lagbestämmelsen 42 kap. 13 § socialförsäkringsbalken (SFB) inte uttryckligen framgår att Försäkringskassan ex officio ska pröva rätt till livränta, och att det alltså inte ska krävas någon ansökan. Det framgår först vid en läsning av författningskommentaren till nämnda paragraf (s. 1386). ISF menar att en sådan ordning riskerar att leda till otydlighet i tillämpningen.

4.6 Kravet på att inkomstförlusten måste vara minst en fjärdedel prisbasbelopp bör tas bort

ISF tillstyrker förslaget att *kravet på att inkomstförlusten för år räknat uppgår till minst en fjärdedel av prisbasbeloppet för det år när livräntan ska börja lämnas ska slopas.*

ISF vill framhålla vikten av att arbetsskadeförsäkringen är till för alla. Personer med låga inkomster kan förväntas vara de personer som är i störst behov av kompletterande ersättning i form av livränta. Det är därför angeläget att kravet på inkomstförlustens storlek tas bort, oavsett hur få dessa personer uppskattas vara.

5.1 Förslag om att arbetsmarknadsbegreppet normalt förekommande arbete ska användas vid bedömning av inkomstförmåga

ISF tillstyrker förslaget att *bedömningen av en försäkrads förmåga att skaffa inkomst genom arbete efter en arbetsskada ska utgå från förmågan att försörja sig i sådant förvärvsarbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden, eller annat lämpligt arbete som finns tillgängligt för den försäkrade. Vid denna bedömning ska även fortsättningsvis beaktas vad som rimligen kan begäras med hänsyn till den försäkrades arbetsskada, utbildning och tidigare verksamhet samt ålder, bosättningsförhållanden och andra sådana omständigheter.*

ISF anser att det är positivt att det kodifieras i lagstiftningen vilket arbetsförmågebegrepp som ska gälla för att undvika otydligheter i tillämpningen.

5.2 Förslag om tydligare regler för äldre försäkrade som harmonieras med vad som gäller för äldre försäkrade inom förmånen sjukersättning

ISF tillstyrker förslaget att *en försäkrad som har som mest fem år kvar till den tidpunkt då livränta som längst kan lämnas enligt 41 kap. 5 § SFB ska betraktas som äldre försäkrad i arbetsskadeförsäkringens mening. Den försäkrades ålder ska kunna beaktas till och med tidpunkten för Försäkringskassans beslut. För äldre försäkrade ska förvärvsförmågan bedömas utifrån förmågan att arbeta i sådant förvärvsarbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden och som den försäkrade har erfarenhet av, eller annat lämpligt arbete som är tillgängligt för den försäkrade. Med arbeten som den försäkrade har erfarenhet av ska avses arbeten som han eller hon har haft under en tidsperiod på femton år före den tidpunkt från vilken den försäkrade ansöker om livränta. En försäkrad som har uppnått den ålder då det återstår som mest fem år till den tidpunkt då livränta som längst kan lämnas enligt 41 kap. 5 § ska omfattas av regleringen om äldre försäkrade även om tidpunkten då livränta som längst kan lämnas därefter skulle senareläggas genom en författningsändring.*

ISF delar utredningens utgångspunkt att bedömningen av äldre försäkrades förvärvsförmåga inom arbetsskadeförsäkringen bör harmonisera med äldrereglerna inom sjukersättning. Däremot vill vi framhålla att utformningen av utredningens förslag kan behöva ses över inför ett eventuellt införande. Det framgår inte tydlig av regleringen vad den avgörande tidpunkten är, för om och när äldrereglerna inom arbetsskadeförsäkringen ska tillämpas. Enligt lagtexten i den föreslagna bestämmelsen 41 kap 10 a § SFB ska regeln tillämpas för en försäkrad som har uppnått den ålder då det återstår som mest fem år till den tidpunkt då livränta som längst kan lämnas. I författningskommentaren till bestämmelsen anges däremot att bedömningen av om en försäkrad tillhör kategorin äldre görs vid tidpunkten för Försäkringskassans beslut, inklusive omprövningsbeslut samt om kriterierna uppfylls ska äldrereglerna tillämpas för ersättningsperioder från och med uppfyllandet. En sådan otydlighet är inte önskvärd och kan riskera att medföra svårigheter i tillämpningen. Vi menar därför att det behöver klargöras vad som ska gälla.

5.2.7 Förslag om att livräntan ska kunna omprövas när en försäkrad blir äldre

ISF tillstyrker förslaget att *det ska klargöras att en livränta ska kunna omprövas med stöd av 41 kap. 22 § SFB när en försäkrad uppnår den ålder*

som krävs för att han eller hon ska betraktas som "äldre". Denna möjlighet ska kodifieras i lagtexten.

ISF vill även här poängtera att utformningen av bestämmelsen behöver ses över i samband med ett eventuellt införande (se avsnitt 5.2 ovan).

5.3 Förslag om att förtydliga möjligheterna att ompröva rätten till livränta vid utbildning

ISF tillstyrker förslaget att möjligheten att genom omprövning sänka inkomsten efter skadan och därmed höja en beviljad livränta när den försäkrade deltar i en behandling eller rehabilitering som minskar det framtida behovet av livränta bör framgå av lagtexten.

ISF anser att det är viktigt för personers incitament att öka sin förvärvs- och inkomstförmåga att uttryckligen reglera möjligheten till omprövning av livränta under sådana förhållanden som nämns i förslaget.

6 Utökade möjligheter att fastställa rättvisande livränteunderlag

ISF tillstyrker förslaget att ett livränteunderlag ska baseras på en försäkrads sjukpenninggrundande inkomst, eller på den inkomst som då skulle ha utgjort hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst om Försäkringskassan hade känt till samtliga förhållanden. Om det finns särskilda skäl ska i stället någon annan inkomst av förvärvsarbete än den som anges i 41 kap. 11 och 12 §§ SFB få användas som grund för livränteunderlaget. Kravet på att det ska ha förflutit avsevärd tid mellan det att den försäkrade utsatts för skadlig inverkan och livräntetidpunkten för att en sådan annan inkomst ska kunna ligga till grund för livränteunderlaget ska avskaffas.

ISF tycker det är bra att möjligheten att frångå och rätta en försäkrads sjukpenninggrundande inkomst kodifieras i lagstiftningen. Det kan förväntas öka rättssäkerheten för enskilda och förenkla tillämpningen för Försäkringskassan.

6.6 Garantinivån för studerandes livränteunderlag behöver höjas

ISF tillstyrker den del av förslaget som gäller att den garanterade nivån på livränteunderlag för studerande ska höjas och att åldersgränserna förtydligas. ISF avstyrker den del av förslaget att den garanterade nivån på livränteunderlag för studerande ska uttryckas i inkomstbasbelopp (IBB) i stället för prisbasbelopp (PBB). Gränsen för minsta livränteunderlag ska höjas från 2 PBB till 2,6 IBB för de försäkrade som är yngre än 21 år, från 2,5 PBB till 3,3 IBB för försäkrade som är 21 år till och med 24 år och från 3 PBB till 4 IBB för de försäkrade som är 25 år eller äldre.

ISF vill inledningsvis framhålla att vi delar utredningens bedömning att garantinivån för studerandes livränteunderlag behöver höjas. Syftet med garantinivån bör vara att stärka den ekonomiska tryggheten för studerande personer genom att säkerställa en ändamålsenlig beräkning av förmånen, bland annat i fråga om följsamhet i förhållande till inkomstutvecklingen i övriga samhället. Vi har vidare inget att invända mot att åldersgränserna förtydligas.

Däremot anser vi inte att garantinivån bör utgå ifrån inkomstbasbelopp (inkomstindex). Inkomstindex speglar utvecklingen av den genomsnittliga pensionsgrundande inkomsten i förvärsaktiva åldrar. Det används till exempel för att räkna om intjänade inkomstpensionsrätter i den allmänna pensionen, med syfte att standardsäkra den intjänade pensionsrättens relativa värde över tid. Det bedöms inte lämpligt att studerandes garantinivå ska utgå ifrån den genomsnittliga pensionsgrundande inkomsten i förvärsaktiv ålder. Studerande är som utgångspunkt en grupp tidigt i livet, oftast ännu inte förvärsaktiva och en viktig fråga i sammanhanget är vad en studerande bör vara försäkrad utifrån. Andra viktiga frågor är hur studerandes försäkring bör fungera över tid och vad det finns för konsekvenser för olika grupper. Vi avstyrker därför förslaget i den delen och menar att det behöver utredas ytterligare vilken form av beräkning som kan anses mest ändamålsenlig utifrån arbetsskadeförsäkringens syfte och studerandes situation.

6.7 Förslag om när arbetsskadeförsäkringen ska träda in i stället för förmåner från andra socialförsäkringar

ISF kan varken tillstyrka eller avstyrka den del av förslaget som gäller att en försäkrad som omfattas av arbetsskadeförsäkringen men inte uppfyller kraven i socialförsäkringsbalkens kap. 4–6 för ersättningarna i 5 kap. 9 § 7 eller 6 kap. 6 § punkt 3 eller 4 ska i stället kunna få dessa ersättningar från arbetsskadeförsäkringen. Motsvarande ska gälla den som inte uppfyller kraven för sjukpenninggrundande inkomst enligt 25 kap. men som uppfyller kraven för att få ett livränteunderlag enligt 41 kap. 11, 13 och 15–16 §§ samt den som på grund av att han eller hon inte är bosatt i Sverige inte har rätt till vårdförmåner eller ersättning för kostnader i samband med vård. Lydelsen av 40 kap. 3 § SFB ska ändras för att detta ska uppnås.

ISF vill framhålla att det inte framgår tydligt i utredningen vad som är problematiskt med befintliga bestämmelser eller hur de föreslagna ändringarna kan förväntas säkerställa att personer får ersättning av arbetsskadeförsäkringen. Enligt 4 kap. 3 § första stycket SFB är försäkrad den som uppfyller de krav i fråga om bosättning, arbete eller andra omständigheter som avses i 2 § samt gällande krav på försäkringstider. För att omfattas av socialförsäkringsskyddet ska den försäkrade, enligt andra stycket samma bestämmelse, dessutom uppfylla de andra villkor som gäller för respektive förmån enligt 5–7 kap. *Försäkrad* är därmed ett begrepp som i första hand används för bosättnings- eller arbetsbaserade förmåner. I begreppet socialförsäkringsskyddet ingår därmed att personen är försäkrad

plus ytterligare villkor. Syftet, och det som skiljer arbetsskadeförsäkringen från bosättnings- och arbetsbaserade förmåner, är att även personer som inte är försäkrade i Sverige ska kunna få ersättning för en arbetsskada som de har ådragit sig under arbete här. ISF kan inte se hur utredningens föreslagna lydelse innebär ett förtydligande och ställer sig vidare frågande till hur förslaget förhåller sig till socialförsäkringsbalkens systematik när det gäller begreppen *försäkrad* och *omfattas av socialförsäkringsskyddet*. Vi bedömer därför utifrån befintligt underlag att det inte är möjligt att ta ställning till förslaget eller konsekvenserna av detsamma. Det går därmed inte att bedöma om förslaget är lämpligt att genomföra eller inte.

7 Indexering av livränta

ISF kan varken tillstyrka eller avstyrka förslaget att *arbetsskadelivränta årligen ska räknas om med förändringen i inkomstindex. Det särskilda talet ska därmed slopas.*

ISF anser visserligen att en indexering med inkomstindex troligen skulle ge en mer överensstämmande kompensation för den reella inkomstförlusten än vad indexering med det särskilda talet ger. Men det kan även finnas fler delar som kan behöva vägas in. Följsamheten i socialförsäkringens olika förmåner i förhållande till inkomstutvecklingen skiljer sig exempelvis åt (jämför exempelvis sjukpenning och sjukersättning). Val av indexeringsmetod har i praktiken fördelningspolitiska effekter på sikt, såväl inom gruppen som har ersättningen som i relation till övriga befolkningen. Vi vill därför framhålla att förslaget om indexering av livränta behöver utredas vidare för att hitta en lämplig och ändamålsenlig omräkning.

8 Höjt tak för livränteunderlaget

ISF tillstyrker förslaget att *taket för livränteunderlaget ska höjas från 7,5 prisbasbelopp till 7,5 inkomstbasbelopp. Takhöjningen ska införas för försäkrade med nybeviljad livränta respektive efterlevandelivränta från och med tidpunkten för ikraftträdandet. Nuvarande tak på 7,5 prisbasbelopp ska fortsatt gälla försäkrade som beviljats livränta respektive efterlevandelivränta före tidpunkten för ikraftträdandet.*

ISF anser att det är rimligt att även arbetsskadeförsäkringens tak höjs och på så sätt speglar andra centrala socialförsäkringsförmåner. Att inkomstbasbelopp används i denna del bedöms rimligt.

9 Arbetsskadeprövningen och dess olika beviskrav, 9.3 Beviskravet för exponeringen i arbetet behöver klargöras, Sidan 623 (avsnittsnummer saknas) Färdolycksfall ska fortfarande omfattas av arbetsskedeförsäkringen men bör anges som del av arbetsskadebegreppet samt 9.4 Bedömningen av skadlig inverkan behöver tydliggöras

ISF avstyrker förslaget att *den helhetsbedömning som ska göras vid en arbetsskadeprövning enligt dagens regelverk ska ersättas med en bedömning i fyra led. Innebörden av dessa led ska klargöras i lagtexten (avsnitt 9).*

ISF avstyrker förslaget att *det är den exponering i arbetet, eller vid olycksfall under färd till och från arbetsstället, som den försäkrade sannolikt varit utsatt för som ska ligga till grund för bedömningen av vad som utgjort skadlig inverkan i arbetet och sambandsprövningen (avsnitt 9.3).*

ISF avstyrker förslaget att *olycksfall vid färd till eller från arbetsstället även fortsättningsvis ska anses utgöra en del av arbetsskadebegreppet. I stället för att anges i en särskild bestämmelse ska denna typ av olycksfall anges tillsammans med övriga former av arbetsskada i den bestämmelse som beskriver arbetsskadebegreppet (s. 623, avsnittsnummer saknas).*

ISF avstyrker förslaget att *bedömningen av skadlig inverkan ska utgöra ett separat led i arbetsskadeprövningen. Kravet för att en faktor ska bedömas innebära skadlig inverkan ska vara att det ska finnas tillräcklig kunskap för att det ska vara sannolikt att faktorn kan orsaka eller försämra en sådan skada som definieras i första ledet. Kravet på skadlighetsprövningen och det beviskrav som därvid ska gälla ska kodifieras i lagtexten (avsnitt 9.4).*

ISF kan konstatera att utredningens förslag med en arbetsskadeprövning i form av en stegbedömning med olika beviskrav i de olika stegen delvis är en återgång till vad som gällt tidigare i arbetsskadelagstiftningen. Såväl 1977 som 1993 års regler innehöll en arbetsskadeprövning uppdelad i två led där skadlig inverkan prövades separat från sambandsbedömningen. Till detta kom att olika beviskrav skulle tillämpas i de två leden. Den tidigare ordningen med separata prövningar i olika led visade sig vara svår att tillämpa rent praktiskt och innebar flera tillämpningsproblem där de olika leden lätt kunde blandas samman. Och ordningen med olika beviskrav i de olika leden komplicerade tillämpningen och kunde leda till att en skada bedömdes felaktigt med ett högre krav på bevisning än vad som var menat (se till exempel prop. 2001/02:81, *Vissa arbetsskadefrågor m.m.*, s. 35–37). Vi saknar både analys och beskrivning av hur denna tidigare uttalade problematik löses genom utredningens förslag.

Mot bakgrund av detta har vi svårt att se hur utredningens förslag med en ordning med fyra led i arbetsskadeprövningen, där det dessutom ska tillämpas olika beviskrav i de olika leden, innebär ett förtydligande av arbetsskadeprövningen, som kan förväntas leda till mer rättssäkra och transparenta bedömningar. Dels saknas en närmare analys av hur fler steg,

därtill med olika beviskrav, kan förväntas förenkla prövningen. Dels finns flera oklarheter i själva utformningen av de olika leden och hur de ska förhålla sig till varandra. Vi menar därför att det också finns risker med att leden kan komma att blandas samman.

9.2 Utgångspunkten vid arbetsskadeprövningen ska vara den skada som innebär att den försäkrade uppfyller grundkraven

ISF avstyrker förslaget att en definition av vilken skada som ska prövas som arbetsskada ska införas i lagtexten. Skadan som ska prövas som arbetsskada är den skada som kan ge den försäkrade rätt till förmån om skadan godkänns som arbetsskada. Har den försäkrade fått flera diagnoser för samma symtom eller om diagnos helt saknas ska arbetsskadeprövningen utgå från den diagnos som sannolikt förklarar de symtom som kan ge den försäkrade rätt till ersättning.

ISF har betänkligheter kring förslaget om införande av den nya rubriken i 39 kap. 4 § SFB; *Skadan som kan prövas*, samt tillägget i 39 kap. 4 § att det med skada avses *en skada som kan ge den försäkrade rätt till arbetsskadeersättning från denna balk*. Rubriken kan ge sken av att det enbart är vissa skador som en försäkrad ansöker om ersättning för som kan prövas. När det gäller bestämmelsens utformning kan det ifrågasättas om inte lydelsen innebär ett cirkelresonemang eftersom definitionen av en arbetsskada är en sådan skada som kan ge rätt till ersättning. ISF har därför svårt att se vad föreslagna ändringar tillför.

9.2.5 Hänvisningen till arbetsskadeprövningens skadebegrepp bör tas bort i regelverket för statligt personskadeskydd

ISF avstyrker förslaget att i regelverket för statligt personskadeskydd ska hänvisningen till skadebegreppet i 39 kap. 4 § SFB tas bort.

Eftersom detta är en följdändring av förslaget i 9.2 som ISF avstyrker anser vi mot bakgrund av vad som anförts ovan att denna följdändring inte bör göras.

9.5 Den individuella sambandsbedömningen

ISF avstyrker förslaget att den individuella sambandsbedömningen ska göras i ett separat led. Beviskravet för att en skada ska anses orsakad av skadlig inverkan i arbetet ska vara övervägande skäl. Principen om befintligt skick ska förtydligas och kodifieras i lagtexten. Vid den individuella sambandsprövningen ska den försäkrades andra sjukdomar, anlag och därmed jämförliga förhållanden inte få vägas som skäl mot sambandet med arbetet och det ska beaktas om den försäkrade med hänsyn till sitt fysiska och psykiska tillstånd har varit särskilt sårbar för den skadliga inverkan i arbetet. För att en faktor ska kunna anses utgöra en

konkurrerande faktor ska samma kunskapskrav ställas som för att en faktor ska anses utgöra skadlig inverkan i arbetet.

I detta led av arbetsskadeprövningen föreslår utredningen att ett annat beviskrav ska gälla, det vill säga övervägande skäl i stället för sannolikt. ISF vill även här framhålla problemen med att dela upp arbetsskadeprövningen i flera olika separata led och med olika beviskrav och hänvisar till vad vi angett i avsnittet ovan (avsnitt 9).

Vidare ifrågasätter vi den föreslagna regleringen i 39 kap. 7 § andra stycket SFB, som anger att den försäkrades *andra sjukdomar, anlag och därmed jämförliga förhållanden* inte ska få vägas in som skäl mot samband. Utredningen anger också att det faktum att den försäkrade tidigare har haft andra skador än den eller de som ska prövas som arbetsskada inte ska vägas mot sambandet med arbetet. Vi finner detta resonemang märkligt i ljuset av att det grundläggande syftet med arbetsskedeförsäkringen är att vara ett skydd vid just arbetsrelaterade skador, och inte att täcka andra typer av skador som inte är orsakade av arbetet. Detta innebär att det får anses vedertaget i arbetsskadeprövningen att konkurrerande faktorer som inte omfattas av arbetsskedeförsäkringen ska anses tala emot samband. Och om dessa konkurrerande faktorer till lika stor del eller större del än den skadliga inverkan i arbetet kan anses ha orsakat skadan menar vi att övervägande skäl inte kan tala för att skadan uppkommit av den skadliga inverkan i arbetet. Vi förstår inte av utredningens resonemang varför andra skador, sjukdomar eller anlag, som faktiskt skulle kunna utgöra orsaken till skadan som ska prövas som arbetsskada, ska hanteras annorlunda än andra konkurrerande skadefaktorer. Vi anser därför att utredningens föreslagna första och andra stycke i 39 kap 7 § SFB talar emot varandra.

ISF anser vidare att det är oklart varför utredningen menar att *tidigare besvär*, men inte *andra sjukdomar, anlag och därmed jämförliga förhållanden* får beaktas i sambandsbedömningen. De olika begreppen tycks enligt vår uppfattning vara nära besläktade med varandra. Utredningen utvecklar inte vad den syftar på med *därmed jämförliga förhållanden*. Förutom att detta kan orsaka problem i tillämpningen, menar vi att *tidigare besvär* kanske till och med skulle kunna anses utgöra *därmed jämförliga förhållanden*. Vi saknar ett förklarande resonemang om den åsyftade skillnaden mellan begreppen och varför de ska tillämpas olika i sambandsbedömningen.

ISF ifrågasätter också utredningens resonemang kring befintligt skick. Utredningen anger att den med sitt förslag vill *förtydliga att befintligt skick ska innebära att sårbara personer lättare ska kunna få en godkänd arbetsskada och att andra sjukdomar med mera inte ska begränsa den möjligheten* (avsnitt 9.5.4). Alla personer är försäkrade i sitt befintliga skick och det innebär att hänsyn ska tas till personernas fysiska och psykiska tillstånd och särskilda sårbarhet för den skadliga inverkan i arbetet. Men det är enligt ISF inte samma sak som att sårbara personer ska ha *lättare* att få en arbetsskada godkänd. Tanken med det befintliga skicket är

snarare att någons sårbarhet inte ska utgöra ett hinder eller göra det *svårare* för den personen att få sin skada godkänd som arbetsskada. Skadan ska alltså bedömas med hänsyn till personens befintliga skick, men det befintliga skicket ska inte ge personen otillbörlig fördel. Återigen menar vi att det är viktigt att konstatera att arbetsskadeförsäkringen inte ska täcka skador som inte är orsakade av ett förvärvsarbete.

10 Arbetsskadeprövningens behov av kunskapssammanställningar

ISF avstyrker förslaget att *ett arbetsskaderåd ska bildas för att sammanställa väl utbredda uppfattningar om arbetsmiljöns betydelse för sjukdom bland professioner med relevanta specialistkunskaper. Rådet ska vara fristående.*

ISF vill framhålla att vi delar utredningens uppfattning att det är viktigt med kunskapssammanställningar och att kunskapsunderlaget inom området behöver utvecklas och förbättras. Däremot ser vi flera problem med förslaget att inrätta ett särskilt råd. Dels finns för närvarande redan myndigheter och aktörer med närliggande ansvarsområden som skulle kunna vara aktuella för ett liknande uppdrag. Dels skulle det kunna uppstå en otydlighet i rådets uppdrag och uttalanden i förhållande till det Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) gör för närvarande. Frågan återstår även hur rådets underlag skulle användas av tillämplande myndighet och domstol.

10.6 ISF bör granska utformningen och användningen av kunskapssammanställningar

ISF instämmer inte i rekommendationen att *ISF bör få i uppdrag att granska uppdragen om att sammanställa kunskap om arbetsmiljöns betydelse för sjukdom och Försäkringskassans hantering av arbetsskadeförsäkringens kunskapskrav.*

ISF vill framhålla att vi redan i dag inom ramen för vårt uppdrag har möjlighet att granska Försäkringskassans hantering av arbetsskadeförsäkringens kunskapskrav. Vi menar därför att det inte behövs något särskilt uppdrag i denna del. När det gäller att granska hur SBU bedriver sitt uppdrag att sammanställa kunskap om arbetsmiljöns betydelse för sjukdom anser vi att det inte ligger inom ramen för vårt uppdrag samt att det bör finnas andra myndigheter som bedöms mer lämpliga för ett sådant uppdrag.

11 Undantaget vid vissa psykiska och psykosomatiska skador

ISF tillstyrker förslaget att *undantaget för vissa psykiska och psykosomatiska skador ska avskaffas. Det generella arbetsskadebegreppet*

ska därmed gälla även vid psykiska och psykosomatiska skador oavsett vilken typ av exponering som har varit orsak till skadan.

ISF anser att det är viktigt utifrån utvecklingen i samhället, arbetslivet och ur ett jämställdhetsperspektiv att även dessa skador ska omfattas av arbetsskadeförsäkringen. Samtidigt kan utvidgningen komma att innebära tillämpningssvårigheter eftersom det inte finns lika brett kunskapsunderlag gällande kopplingen mellan förvärvsarbete och psykiska skador som det finns för fysiska skador. Det är därför viktigt att samtidigt verka för att kunskapsunderlag kring samband mellan arbete och psykiska och psykosomatiska skador och sjukdomar förbättras.

12 Undantaget vid smitta

ISF tillstyrker förslaget att undantaget för skador som har framkallats av smitta ska avskaffas. Det generella skadebegreppet i arbetsskadeförsäkringen ska därmed gälla även för skador som uppkommer till följd av smitta.

ISF anser att förslaget är rimligt och i enlighet med ett av de alternativ som vi framhöll som lämpligt i *Arbetsskadeförsäkringen och Covid-19, redovisning till Socialdepartementet av särskilt uppdrag till Inspektionen för socialförsäkringen*, Skrivelse 2021-04-26.

13 Överväganden om skador som uppkommer utanför ordinarie arbetsplats

ISF delar bedömningen att det saknas tillräckliga skäl för att utvidga eller inskränka arbetsskadeförsäkringens skydd för olycksfall som inträffar utanför den ordinarie arbetsplatsen. Det skydd som finns enligt gällande rätt är väl avvägt.

ISF vill särskilt framhålla att en annan ordning kan leda till oönskade konsekvenser och innebära en orimlig, otydlig och icke transparent tillämpning när det gäller de svåra avvägningar och bedömningar som hade behövt göras.

15 Behovet av förbättrad arbetsskadestatistik

ISF instämmer inte i rekommendationen att en utredning bör tillsättas med uppdrag att se över de möjligheter som finns för att kunna skapa tillförlitlig statistik över förekomsten av arbetsskador och risker i arbetsmiljön.

Översynen bör inkludera samtliga datakällor med anknytning till såväl anmälda arbetsskador som ersatta arbetsskador och samtidigt ha i åtanke att olika typer av användare kan ha olika ändamål som statistiken behöver tillgodose. Uppdraget bör inkludera en översyn av dels de strukturella förutsättningarna för att skapa statistiken, dels de åtgärder som behöver vidtas för att kunna komma till rätta med de brister som i dag finns i de enskilda statistikställorna och i samstämmigheten dem emellan. Ytterst bör

målsättningen för uppdraget vara att lyfta fram de förutsättningar som krävs för att statistiken inom området ska vara korrekt, tillförlitlig, ändamålsenlig och användbar i större utsträckning än vad den är i dag.

ISF vill framhålla att vi anser att det är viktigt med god och ändamålsenlig arbetsskadestatistik och att den befintliga behöver förbättras. Däremot anser vi inte att tillsättandet av en utredning är en lämplig eller nödvändig åtgärd. Respektive myndighet och aktör ansvarar inom ramen för sina respektive uppdrag för statistik och regeringen har möjlighet att genom exempelvis regleringsbrev eller särskilda uppdrag styra myndigheter till att samla in och redovisa statistik på jämförbara sätt. Det är även viktigt att statistiken utgår ifrån respektive myndighets och aktörs uppdrag, syfte och behov, vilken respektive myndighet och aktör är mest lämplig att avgöra.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Eva-Lo Ighe. Utredaren Madelene Bougas Löf har varit föredragande. I beredningen har också Cecilia Oldertz deltagit. Vid den slutliga handläggningen har chefsjuristen Anna Samuelsson samt enhetscheferna Dan Ljungberg, Sofie Cedstrand, Måns Nerman och Elin Sundberg deltagit.

Eva-Lo Ighe

Madelene Bougas Löf